

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Informatienota voortgang energiearmoede aanpak

Collegedatum: 10 december 2024

Aanleiding

Gemeente Wijchen heeft in 2022 en 2023 een financiële bijdrage van het Rijk om energiearmoede te tegen te gaan ontvangen. Dit was de SPUK aanpak energiearmoede. Deze uitkering is bedoeld om fysieke maatregelen te nemen die bijdragen aan het verlagen van de energierekening bij huishoudens die kampen met energiearmoede. Dit voor zowel huurders als eigenaar-bewoners. Via deze informatienota willen wij u informeren over de besteding van deze gelden.

Kernboodschap

In 2023 en 2024 hebben we de aanpak met energiekussers voortgezet. Daarnaast zijn andere manieren om de gelden te besteden onderzocht.

Nog niet alle het geld is besteed. De overgebleven gelden willen we gebruiken om woningeigenaren met onder modaal inkomen een isolatiemaatregel aan te bieden.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
30-08-2022	Z/22/081534 Het college besluit: Sobolt de opdracht te verlenen om de aanpak energiearmoede uit te voeren conform hun offerte.
29-11-2022	Z/22/094705 Het college van B&W besluit: De beleidsregel Tijdelijke beleidsregels eenmalige verstrekking duurzame koelkasten Gemeente Wijchen vast te stellen.
12-01-2023	Z/22/094705 De raad neemt de informatienota, waarin de aanpak energiearmoede beschreven wordt, ter kennisname aan.
09-07-2024	Z/24/245990 De gemeenteraad neemt de informatienota, waarin de verduurzaming voor de 'regeling duurzame gebruiksgoederen' beschreven wordt, ter kennisname aan.

Toelichting

In totaal heeft gemeente Wijchen €961.405 aan Specifieke Uitkeringen (SPUK) voor energiearmoede ontvangen¹. Er zaten voorwaarde verbonden aan hoe we dit geld in konden zetten. We moesten het geld uitgegeven aan (fysieke) maatregelen die inwoners met energiearmoede op korte termijn konden helpen met het verlagen van hun energierekening.

Deze maatregeling kwamen boven op de energietoeslag, een financiële uitkering voor huishoudens met een laag inkomen. Voor 'laag inkomen' hebben we gekozen voor een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm.

¹ Wijzigingsbeschikking middelen aanpak energiearmoede (Beschikking Wijchen 2023)

Van dit bedrag is nog afgerond €560.000 beschikbaar. We hebben tot december 2025 om dit geld uit te geven.

Voortzetting Energieklusteams

In 2022 zijn we gestart met de inzet van energieklusteams die kleine energiebesparende maatregelen plaatsen bij inwoners thuis. In 2024 hebben alle huishoudens die nog niet van het aanbod gebruik hadden gemaakt opnieuw een uitnodiging ontvangen. Tussen februari en augustus zijn er naar 2270 adressen een uitnodiging verzonden. Bij de brief kregen inwoners een 'voucher' van €120 om hen extra te prikkelen door bij hen de waarde van de maatregelen onder de aandacht te brengen.

Er hebben in Wijchen 320 huishoudens gebruik gemaakt van de regeling, een respons van 14%. Deze valt hiermee lager uit dan bij de eerdere ronde (26% in 2023). Redenen hiervoor zijn mogelijk:

- Daling van de energieprijzen t.o.v. 2022
- Geen interesse. Bijna alle personen die in 2024 een uitnodiging hebben ontvangen hebben die een jaar eerder ook ontvangen
- De timing. Een deel van de brieven zijn in de zomer en het voorjaar verzonden wanneer hoge energiekosten minder actueel zijn

De energieklussers maken van elk huis een overzicht van energiegebruik. Zij plaatsen gemiddeld 6,5 maatregelen bij elk klusbezoek. Welke maatregelen de klussers plaatsen hangt af van de wensen van de bewoner, en het inzicht van de energieklusser die expertise heeft wat er past bij de situatie.

Tochtstrips, Ledverlichting en radiatorfolie blijven veruit de meest populaire maatregelen. De waarde van de maatregelen konden oplopen tot €120 per bezoek. Volgens berekeningen van het energieklusteam besparen deelnemende huishoudens jaarlijks gemiddeld €150 aan energiekosten, en wordt de uitstoot van 130 kg CO₂ vermeden.

Geen verlenging witgoedregeling

In 2023 had Wijchen naast de aanpak met de klusteams een witgoedregeling. Onder voorwaarden konden inwoners een koelkast krijgen, betaald door de gemeente. Dit was een tijdelijke regeling welke na december 2023 afliep. Omdat gemeente Wijchen met een aanpassing kwam om de (vaste) regeling voor huishoudelijk apparaten op te plussen zodat er ook duurzame apparaten aan te aan te schaffen waren, is ervoor gekozen geen nieuwe witgoedregeling op te zetten.

Samenwerking met gemeentelijke partners

Er heeft in november 2023 een brainstormavond plaatsgevonden waarbij woningcorporaties, huurdersbelangenorganisaties, welzijnsinstanties en de energiecoaches aanwezig waren. Het doel was om te onderzoeken op welke manieren we het geld voor energiearmoede nog meer konden inzetten, naast de energieklusteams en de witgoedregeling. Een tweede doel was onderzoeken hoe we de doelgroep beter konden bereiken. Mede vanwege de beperkingen die het Rijk heeft opgelegd aan de besteding van de gelden zijn daar zijn vooral ideeën op het gebied van communicatie uitgekomen.

Besteding overige middelen

Er is nog een behoorlijk bedrag over van de SPUK energiearmoede gelden. Het geld wat we niet niet voor december 2025 uitgegeven, zullen we terug moeten we geven aan het rijk. Het is niet toegestaan om gelden van een Specifieke uitkering anders in te zetten dan waarvoor deze verleend zijn.

Uit onderzoek van TNO en rondvraag bij gemeenten in de regio blijkt dat veel gemeenten een soortgelijke aanpak als Wijchen hebben opgezet met een klusteam en een

witgoedregeling. Dit onderzoek van TNO laat ook zien dat ook veel andere gemeenten nog middelen over hebben en dat minder dan de helft van gemeenten denkt haar middelen voor 2026 uitgegeven te hebben. Mocht het niet lukken om deze middelen voor de deadline te besteden dan is de verwachting dat we deze terug aan het Rijk zullen moeten betalen.

Er zijn verschillende opties onderzocht om het geld binnen de regels op een zinvolle manier uit te geven. Waaronder:

- De inzet van een activatieteam dat bij de mensen langs de deur gaat om ze alsnog aan te melden voor een klusbezoek.
- Een fornuizenregeling in samenwerking met Talis, waarbij het gasfornuis vervangen zou worden door een inductiekookplaat.
- Het verstrekken van energiedisplays.

Een proef met de inzet van het activatieteam in Afferden (gemeente Druten) leverde na een bezoek aan 72 woningen slechts 1 nieuwe aanmelding op. Het vervangen van fornuizen bleek lastig, en een inductiefornuis weinig besparing opleveren zowel in gas als in kosten. Bij energiedisplays was er na overleg met de energiecoaches te weinig vertrouwen dat dit tot werkelijke besparingen zou leiden.

Nu kijken we naar een aanpak om woningeigenaren met een onder-modaal inkomen (tot 160% van de bijstandsnorm) gratis isolatiemaatregelen aan te bieden. De aanpak is gebaseerd op een succesvolle aanpak in de gemeente Lingewaard. Mensen met een onder modaal inkomen wonen vaker in een slecht geïsoleerde woning, omdat deze vaak goedkoper zijn. Het gaat om een doelgroep die vaak tussen wal en schip valt. Ze hebben te veel inkomen voor veel ondersteunende regelingen, maar ook niet de middelen om bijvoorbeeld hun eigen woning te verduurzamen.

Een nadere definitie van de doelgroep volgt in een beslisnota over het inzetten van de energiearmoede gelden voor de isolatieaanpak, welke we nog aan het college aan zullen bieden.

Gevolgen

Inwoners die van de aanpak gebruik hebben gemaakt, besparen op CO₂ uitstoot en op financieel vlak.

Uitvoering of Vervolgstappen

De aanpak met de klusteams ronden we af voor het einde van het jaar. Alle inwoners waarvan de wasmachine of de koelkast is afgekeurd en die nog geen aanvraag hebben ingediend hebben een brief ontvangen om hen eraan te herinneren om nog voor het einde van het jaar een aanvraag in te dienen.

We verwachten op korte termijn bij u terug te komen over de vervolgaanpak van isolatiemaatregelen bij woningeigenaren met een onder-modaal inkomen.

Geheimhouding

Niet van toepassing.